

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Központi Ügyfélszolgálati Iroda

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Központi Ügyfélszolgálati Iroda
Összeállította: Ruminé Szíjjártó Ildikó
Dr. Veres Gábor

Felelős kiadó: Dr. Veres Gábor irodavezető

A **Minisztérium** postacíme:
1373 Budapest, Postafiók 609.

Az **Ügyfélszolgálati Iroda** elérhetőségei:
Címe: Budapest, V. Szalay u. 10-14.
www.kormany.hu/hu/emberi_eroforrasok_miniszteriuma
www.emmiugyfelszolgalat.gov.hu

Családpolitikai Szótár

Személyes ügyfélfogadás
Hétfő-szerda-péntek: 9-12 óráig
Kedd-csütörtök: 13-16 óráig

Idős- és családügyben információkat talál a
<http://nyugdij.kormany.hu> és a
<http://csaladitudakozo.kormany.hu> honlapokon.

Ha további kérdése van, ezeket felteheti az
ugyfelszolgalat@emmi.gov.hu, nyugdij@emmi.gov.hu e-mail
címeken vagy a **795-3168-as** telefonszámon.
Készséggel állunk rendelkezésére!

2016

A család az emberi élet legfontosabb közössége: az ember itt tanulja meg először, hogyan viszonyuljon a többi emberhez, itt tapasztalja meg először, mit jelent szeretni, és szeretve lenni, és itt találkozik először azokkal a korlátokkal, amelyek majd felnőttként is megszabják élete kereteit.

A családok egy része szerencsésebb, más részük viszont kedvezőtlen adottságok között, hátrányos helyzetben kénytelen feladatait ellátni. A Magyar Köztársaság több törvényének deklarált célja **az állampolgárok, a családok szociális biztonságának elősegítése, megteremtése és megőrzése**. A jogszabályok önmagukban természetesen nem képesek a különbségek megszüntetésére, a társadalmi igazságosság érvényesítésére. Ennek oka – többek között – az, hogy a bennük foglaltak nem mindig jutnak el az érintettekhez. Gyakran tapasztaljuk, hogy a családok, a gyermeket nevelő szülők azért nem érvényesítik jogaikat, mert eltévednek a jogszabályok rengetegében, nem ismerik az őket megillető ellátásokat, az igénylés módját, s azt, hogy hol állapítják meg ellátásaikat.

Az ellátások rendszerében való eligazodás elősegítése érdekében, a 2016-os évre vonatkozó módosításoknak megfelelően az idén újra összeállítottuk Családpolitikai Szótárunkat. Hagyományainkhoz híven ebben a kötetben is igyekeztünk jól áttekinthető, könnyen kezelhető formában bemutatni az ellátások különböző formáit, a jogosultság feltételeit, az igénylés módját. A címszavakra épülő struktúra mellett jogszabálygyűjtemény és az egyes ellátások összegeinek tételes megjelenítése is segíti az eligazodást.

Reméljük, kisszótárunk hatékony segítséget nyújt a kötet forgatóinak lehetőségeik megismerésében, azok gyakorlati hasznosításában és jogaik érvényesítésében.

Központi Ügyfélszolgálati Iroda

adósságkezelési szolgáltatás:

2015. március 1-jétől a szolgáltatás megállapítására nincs lehetőség.

aktív korúak ellátására jogosult:

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, gyermekgondozást segítő ellátás a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet - ide nem értve a közfoglalkoztatást, az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint létesített munkaviszony keretében végzett, valamint a háztartási munkát - nem folytat.

1993. évi III. törvény

alapszabadság: az alapszabadság mértéke húsz munkanap.

A szabadság a munkavállaló

- huszonötödik életévétől egy;
- huszonnyolcadik életévétől kettő;
- harmincegyedik életévétől három;
- harmincharmadik életévétől négy;
- harmincötödik életévétől öt;
- harminchetedik életévétől hat;
- harminckilencedik életévétől hét;
- negyvenegyedik életévétől nyolc;
- negyvenharmadik életévétől kilenc;
- negyvenötödik életévétől tíz

munkanap pótszabadság jár. *2012. évi I. törvény*

anyakönyv: az anyakönyv hatósági nyilvántartás, amely - az ellenkező bizonyításáig - közhitelűen tanúsítja a benne feljegyzett (születés, házasságkötés, halálozás) adatokat, illetőleg azok változását. *1982. évi 17. törvényerejű rendelet*

álláskeresési járadék: az állami foglalkoztatási szerv álláskeresési járadékot állapít meg annak a személynek, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző öt éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- a megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap. *1991. évi IV. törvény*

álláskereső: az a személy, aki

- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és

- öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül és
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és
- elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit
- az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart. *1991. évi IV. törvény*

anyasági támogatás: a szülést követően az a nő jogosult a támogatásra, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - terhesgondozáson részt vett. Az igényt a szülést követő 6 hónapon belül lehet benyújtani.

Összegét lásd: Függelék. *1998. évi LXXXIV. törvény*

apák munkaidő-kedvezménye: gyermeke születése esetén öt, ikergyermekek születése esetén 7 munkanap pótszabadság illeti meg az apát, melyet legkésőbb a születést követő második hónap végéig kérésének megfelelő időpontban köteles a munkáltató kiadni. A kedvezmény abban az esetben is megilleti az apát, ha gyermeke halva születik, vagy meghal. A munkaidő-kedvezmény igényléséhez be kell mutatni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, illetve halva született gyermek esetén a halotti anyakönyvi kivonat eredeti példányát, és írásban nyilatkozni kell arról, hogy ő a szülői felügyeletet gyakorló vér szerinti vagy örökbefogadó apa, ez a joga nem szünetel, illetve nem lett megszüntetve.

2012. évi I. törvény

ápolási díj: jövedelmet pótló, illetve kiegészítő támogatás a tartósan gondozásra, ápolásra szoruló személyt ellátó hozzátartozó részére. Ápolási díjra jogosult a jegyes kivételével az a hozzátartozó, aki az önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló *súlyos fogyatékos vagy 18. életévét be nem töltött tartósan beteg* személy gondozását, ápolását végzi. (Összegét lásd: Függelék.). *1993. évi III. törvény*

árvaellátás: árvaellátásra az a gyermek jogosult – ideértve a házasságban vagy az élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermeket is –, akinek elhunyt szülője rendelkezik az életkora szerint meghatározott szolgálati idővel.

Az ellátás a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, de ha oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a tanulmányok tartamára, legfeljebb 25 éves koráig folyósítható. Összege annak a nyugdíjnak a 30 %-a, ami az elhunytat öregségi, rokkantsági nyugdíjként, baleseti rokkantsági nyugdíjként megillette volna halála időpontjában.

1997. évi LXXXI. törvény

átmeneti járadék: 2012. január 1-jétől nincs új megállapítás.

387/2007. (XII. 23.) Kormányrendelet

azonnali hatályú felmondás: a munkáltató, illetve a munkavállaló a munkaviszonyt rendkívüli felmondással megszüntetheti, ha a másik fél

- a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi. Ettől érvényesen eltérni nem lehet.

A rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, büncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni.

Ha a munkaviszonyt a munkavállaló szünteti meg rendkívüli felmondással, a munkáltató köteles annyi időre járó átlagkeresetet részére kifizetni, amennyi a munkáltató rendes felmondása esetén járna, továbbá megfelelően alkalmazni kell a végkielégítés szabályait is. A munkavállaló követelheti felmerült kárának megtérítését is.

2012. évi I. törvény

babakötvény (fiatalok életkezdési támogatása): 2006. január 1-jétől a Magyar Köztársaság valamennyi újszülött polgára számára támogatást nyújt, majd 2012. október 1 napjától a 2006. január 1. előtt született gyermekek, praktikusán a **7-18 éves korosztály javára is lehet Start-számlát nyitni**, így a szülők, illetve a gyermek törvényes képviselője vagy más hozzátartozók az idősebb gyermekek önálló életkezdéséhez is hozzájárulhatnak, megkezdhetik számukra a takarékoskodást, amely arra szolgál, hogy a nagykorúság kezdetén, vagyis a 18. életév betöltése után könnyebb legyen a fiatalok életkezdése, továbbtanulás, pályaválasztás, otthonteremtés vagy családalapítás esetén.

2012. október 1-től új Start-számla már csak a Magyar Államkincstárnál nyitható, illetve számlavezető váltása is csak a Magyar Államkincstárhoz lehetséges, de a 2012. október 1. előtt nyitott számlák tulajdonosai megmaradhatnak a jelenlegi bankjuknál vagy takarékszövetkezetükénél, automatikusan tehát nem történik meg a számlavezetés áthelyezése a Magyar Államkincstárhoz.

2005. évi CLXXIV. törvény

baleseti járadék: baleseti járadékra az jogosult, akinek üzemi baleset következtében tizenhárom százalékot meghaladó egészségkárosodása keletkezett, de baleseti rokkantsági nyugdíj, rehabilitációs járadék nem illeti meg.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti járadék folyósításának időtartama: ha az egészségkárosodás mértéke a húsz százalékot nem haladja meg, a baleseti járadék legfeljebb két éven át, ha meghaladja, az egészségkárosodás tartamára időbeli korlátozás nélkül jár. A szilikózisból és azbesztózisból eredő és húsz százalékot meg nem haladó egészségkárosodás fennállása alatt a baleseti járadék időbeli korlátozás nélkül jár.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti rokkantsági nyugdíj: 2012. január 1-jétől nincs új megállapítás

1997. évi LXXX. törvény

baleseti táppénz: baleseti táppénz annak jár, aki a biztosítás fennállása alatt, vagy a biztosítás megszűnését követő

legkésőbb harmadik napon üzemi baleset következtében keresőképtelenné válik. *1997. évi LXXXIII. törvény*

baleseti táppénz folyósításának időtartama: a baleseti táppénz - az előzetes biztosítási időre és táppénzfolyósításra tekintet nélkül - egy éven keresztül jár azzal, hogy a baleseti táppénz folyósítása legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti táppénz összege: a baleseti táppénz összege azonos a baleseti táppénzre való jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző naptári hónapban végzett munkáért, tevékenységért kifizetett (elszámolt), a biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelmének naptári napi összegével. Ha a biztosított a baleseti táppénzre való jogosultságot megelőző hónapban nem volt pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett, a baleseti táppénz összege a balesetet megelőzően elért tényleges, annak hiányában a szerződés szerinti jövedelméből számított naptári napi átlagjövedelem.

1997. évi LXXXIII. törvény

betegszabadság: évenként tizenöt munkanap. A betegszabadság naptári évben igénybe nem vett része később nem igényelhető. A keresőképtelenséget az orvosnak kell igazolnia. A munkavállalónak betegszabadság idejére táppénz nem jár, hanem távolléti díjának 70 %-a illeti meg. Év közben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a naptári évre járó betegszabadság időarányos részére jogosult. *1992. évi XXII. törvény- 2012. évi LXXXVI. törvény*

biztosított:

a) a munkaviszonyban (ideértve az országgyűlési képviselőt is), közalkalmazotti, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati viszonyban, ügyéségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy, a Magyar

Honvédség, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona (a továbbiakban: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,

- b) a szövetkezet tagja - ide nem értve az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagját -, ha a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik,
- c) a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló
- d) az álláskereső támogatásban részesülő személy,
- e) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni vállalkozó,
- f) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő társas vállalkozó,
- g) a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban, segítő családtagként) személyesen munkát végző személy - a külön törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,
- h) az egyházi szolgálatot teljesítő egyházi személy, szerzetesrend tagja (együtt: egyházi személy), kivéve a saját jogú nyugdíjast,
- i) a mezőgazdasági őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve - az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját,

- az egyéb jogcímen - ide nem értve a g) pont szerint - biztosítottat,
- a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte. *1997. évi LXXX. törvény*

biztosítás szünetelése: szünetel a biztosítás

- a fizetés nélküli szabadság ideje alatt,
- az igazolatlan távollét időtartama alatt,
- a munkavégzési (szolgáltatás) kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt, kivéve, ha a munkavégzés alóli mentesítés idejére a munkaviszonyra vonatkozó szabály szerint átlagkereset jár, vagy munkabér (illetmény), átlagkereset (távolléti díj), táppénzfizetés történt,
- az előzetes letartóztatás, szabadságvesztés tartama alatt, kivéve, ha a letartóztatottat az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették, továbbá, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette,
- az ügyvéd, a közjegyző, a szabadalmi ügyvivő kamarai tagságának szüneteltetése alatt,
- az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének ideje alatt,

Fennáll a biztosítás:

- a fizetés nélküli szabadság idejére gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély vagy gyermeknevelési támogatás kerül folyósításra, vagy
- a fizetés nélküli szabadságot tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása címén veszik igénybe.

1997. évi LXXX. törvény

biztosított egészségbiztosítási ellátásra való jogosultsága: a biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására (pénzbeli, egészségügyi szolgáltatás) jogosultságot szerezhetnek. *1997. évi LXXX. törvény*

bölcsőde: a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

A bölcsőde a Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján elláthatja fogyatékos gyermekek korai fejlesztését és gondozását legfeljebb a gyermek 6 éves koráig.

A bölcsőde szolgáltatásként tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat. *1997. évi XXXI. törvény.*

család: a szülő(k) és gyermeke(ik) alkotta közösség alapvető, természetes, élő sejtje a társadalomnak, melyre minden más közösség és maga a társadalom egésze épül.

családi adókedvezmény: a családi adókedvezmény érvényesítésére jogosult

- az a magánszemély, aki gyermekeire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra jogosult,
- a várandós nő és vele közös háztartásban élő házastársa;
- a családi pótlékra saját jogán jogosult gyermek (személy);
- a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély.

A családi pótlékra saját jogán jogosult, valamint a rokkantsági járadékban részesülő személy saját maga jogosult a kedvezmény érvényesítésére vagy a vele közös háztartásban élő magánszemélyek közül egy – a döntésük szerinti – minősül jogosultnak. (Összegét lásd: Függelék)

1995. évi CXVII. törvény

családi járulékkedvezmény: a családi járulékkedvezmény csökkenti a biztosított által fizetendő természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulék és nyugdíjjárulék együttes összegét.

Jogosult a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint családi kedvezmény érvényesítésére jogosult biztosított és - a családi kedvezményt megosztással érvényesítő - biztosított házastársa, élettársa.

A családi járulékkedvezményt a fenti személyek döntésük szerint együtt is, de csak egyszeresen érvényesíthetik. A családi járulékkedvezmény együttes igénybevételének

feltétele az érintett magánszemélyek - adóbevallásban, munkáltatói adó megállapításban közösen tett, egymás adóazonosító jelét is feltüntető - nyilatkozata, amely tartalmazza a kedvezmény összegének felosztására vonatkozó döntésüket.
1997. évi LXXX. tv.

családi életre nevelés: célja, hogy a gyermekek a családi értékeket, magatartásformákat, a harmonikus családi életben szükséges alapismereteket megismerjék és elsajátítsák. Elsősorban önismeretre, kapcsolatok fenntartására, felelősségvállalásra nevelés, annak bemutatása, hogy az ember párkapcsolatban és közösségekben teljesedik ki és válik boldoggá.

családi gyermekfelügyelet: a gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában. A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést. A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek. A családi gyermekfelügyelet ellátása során - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb három gyermek gondozható.
1997. évi XXXI. törvény

családi napközi: a gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermeknek családi napköziben történő - nem közoktatási célú - ellátása.
1997. évi XXXI. törvény

családi pótlék: a családi pótlék két ellátást foglal magába, a nevelési ellátást, és az iskoláztatási támogatást. A nevelési ellátást a még nem tanköteles, az iskoláztatási támogatást a tanköteles gyermekek után folyósítják.

A nevelési ellátás és az iskoláztatási támogatás megállapításának feltételei és az ellátás összege azonos a korábban folyósított családi pótlék összegével.

1998. évi LXXXIV. törvény

család és nővédelmi gondozás: a család- és nővédelmi gondozás célja

- a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya, a magzat, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása),
- megismertetni az egyénnel azokat a családtervezési tennivalókat - ideértve a terhesség-megszakítással járó veszélyeket is - és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben,
- a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképeség előtti, a termékenységi ciklus alatti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet

1997. évi CLIV. törvény és 33/1992. (XII.23.) NM rendelet

családok átmeneti otthona: az otthontalanná vált szülő és gyermeke együttes elhelyezését biztosító intézmény.

Az otthon biztosítja a szülő számára a gyermekével együttes lakhatást és a szükség szerinti további ellátást, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez, valamint közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében.

családok otthonteremtési kedvezménye: a központi költségvetésből vissza nem térítendő családok otthonteremtési kedvezménye vehető igénybe új összkomfortos lakás építéséhez, vagy új lakás vásárlásához, meglévő, használt lakás kérelem benyújtásának időpontját követően megkezdett bővítéséhez, ha a bővíteni kívánt lakás legalább komfortos vagy a bővítéssel egyidejűleg

komfortossá válik, és a bővíteni kívánt lakás a kérelem benyújtásának időpontjában az igénylő és mindazon személyek lakóhelye, hontalan esetében szálláshelye, akiknek együttköltözésére tekintettel az igénylő a családok otthonteremtési kedvezményére jogosult.

256/2011.(XII.6.) Kormányrendelet

családpolitika: a társadalmpolitika része. Közvetlen célja az, hogy megfelelő feltételeket teremtsen a család alapításához, a családok gyarapodásához, a családok megtartó erejének erősítéséhez és a családok által kívánatosnak tartott gyermekszám eléréséhez. E cél megvalósulása egyúttal eredményezi a kedvezőtlen népesedési folyamat megváltozását is.

családtámogatási ellátások:

- családi pótlék: nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás
- gyermekgondozási támogatás: gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás,
- anyasági támogatás.

családtámogatási ellátások igénylése: a családtámogatási ellátásra való jogosultság megállapítása iránti kérelmet formanyomtatványon vagy – az anyasági támogatás kivételével – az annak megfelelő adattartalommal rendelkező elektronikus úrlapon a fővárosi, megyei kormányhivatalhoz kell benyújtani. A kérelem személyesen vagy postai úton benyújtható

- az integrált ügyfélszolgálatnál (kormányablak), vagy
- a kérelmező munkahelyén működő társadalombiztosítási kifizetőhelyen.

1998. évi LXXXIV. törvény

csecsemőgondozási díj: 2015. január 1-jétől a terhességi-gyermekágyi segély elnevezése csecsemőgondozási díjra változott. Csecsemőgondozási díjra jogosult, aki a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és

- a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül szül, vagy
- a biztosítás megszűnését követően negyvenkét napon túl baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt, vagy a

folyósítás megszűnését követő huszonnyolc napon belül szül.

A szülő nő csecsemőgondozási díjra való jogosultsága legkésőbb a gyermek születésének napjával, koraszülött gyermekekre tekintettel a szülési szabadság első napjával nyílik meg.

1997. évi LXXXIII. tv.

cselekvőképesség: cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki. Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.

1959. évi IV. törvény

cselekvőképtelenség: cselekvőképtelen az a kiskorú, aki tizennegyedik életévét nem töltötte be és az, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett. Korlátozottan cselekvőképes:

- az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen
  - az a nagykorú, akit a bíróság gondnokság alá helyezett.
- Gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtetelekor átmenetileg - teljesen hiányzik.

1959. évi IV. törvény

demográfia: népességfejlődési kutatással foglalkozó tudomány. A társadalom, a nemzet stabilitásának egyik alapja a demográfiai egyensúly. A demográfia nélkülözhetetlen eszköze a politikának. A népszámlálási adatok alapján készített rövid távú (10-20 éves) népesség-előreszámítások a családpolitika számára adnak eszközt egyes rész-kérdések megoldásában, pl. korcsoportos népességszámok alakulása a családtámogatások, vagy az iskolai ellátások tervezéséhez.

egészségbiztosítás: a társadalombiztosítás egyik alrendszere. Az egészség megőrzéséhez, helyreállításához, javításához, a foglalkoztatottak betegség miatt kieső jövedelmének pótlására hivatott rendszer.

egészségbiztosítási ellátások:

- egészségügyi szolgáltatás;
- pénzbeli ellátások:
  - csecsemőgondozási díj (terhességi-gyermekágyi segély),
  - gyermekgondozási díj,
  - táppénz;
- baleseti ellátások:
  - baleseti egészségügyi szolgáltatás,
  - baleseti táppénz,
  - baleseti járadék.
- megváltozott munkaképességű személyek ellátásai.

1997. évi LXXX. törvény

egészségi állapot: az egyén fizikai, mentális, szociális jóllétének betegség, illetve sérülés után kialakult vagy veleszületett rendellenesség következtében fennálló tartós vagy végleges kedvezőtlen változásait figyelembe véve meghatározott állapot.

2011.CXCI. törvény

egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás: 2015. március 1-jétől a rendszeres szociális segély helyett állapítják meg annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek, aki egészségkárosodott, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézménybe illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

egészségügyi szolgáltatásra (szolidaritási alapon) jogosult: a biztosított személyeken túl az, aki

- a) táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, baleseti táppénzben, baleseti járadékban,
- b) a saját jogán nyugdíjban, hozzátartozói nyugellátásban, rehabilitációs járadékban, rokkantsági ellátásban
- c) mezőgazdasági járadékban (öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban, növelt összegű

öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban), átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, egészségkárosodási járadékban, fogyatékosági támogatásban, rokkantsági járadékban, házastársi pótlékban, házastársi jövedelempótlékban,

- d) nemzeti gondozási díjban (pótlékban), hadigondozotti ellátásban,
- e) bányászati kereset-kiegészítésben, vagy átmeneti bányászjáradékban részesül,
- f) gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban
- g) Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól, felekezettől nyugdíjban, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban vagy rendszeres rokkantsági segélyben,
- h) az aktív korúak ellátására való jogosultság keretében megállapított pénzbeli ellátásban, időskorúak járadékában, ápolási díjban, gyermeknevelési támogatásban részesül,
- i) a köznevelésről szóló törvény hatálya alá tartozó alapfokú, középfokú nevelési-oktatási vagy a felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató nagykorú magyar állampolgár, valamint az a külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az oktatásért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll. A tanuló és hallgató a tanulói jogviszony, illetőleg a hallgatói jogviszony kezdetétől a diákigazolványra való jogosultság megszűnéséig jogosult egészségügyi szolgáltatásra, ideértve a tanulói, hallgatói jogviszony szünetelésének időtartamát is.
- j) megváltozott munkaképességű, illetve egészségkárosodást szenvedett és munkaképesség-változásának mértéke az 50 százalékot, illetve egészségkárosodásának mértéke a 40 százalékot eléri, vagy egészségi állapota 50 százalékos vagy ennél kisebb mértékű, és az illetékes hatóság erre vonatkozó igazolásával rendelkezik,

- k) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát,
- l) a Magyarország területén lakóhellyel, illetve magyar állampolgár esetén a lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező kiskorú személy,
- m) személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézményben elhelyezett személy (ide nem értve a külföldi állampolgárt), a gyermekvédelmi rendszerben utógondozási ellátásban részesülő 18-24 éves fiatal felnőtt, továbbá az illetékes magyar hatóság által ideiglenes hatállyal elhelyezett, otthont nyújtó ellátás keretében átmeneti és tartós nevelésbe vett külföldi kiskorú személy,
- n) fogvatartott,
- o) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 54. §-a alapján szociálisan rászorult,
- p) egészségügyi szolgáltatás megszerzése érdekében kötött megállapodás alapján jogosult,
- r) az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezett,
- s) hajléktalan.

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság a biztosítási jogviszonynak, illetve a fenti a)-o) pontjaiban meghatározott jogosultsági feltételeknek a megszűnését követően további 45 napig fennmarad.

Ha a biztosítási jogviszonynak vagy a fenti a)-o) szerinti jogosultsági feltételek fennállásának az időtartama 45 napnál rövidebb volt, akkor a megszűnést követően az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság ezen időtartammal hosszabbodik meg.

egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék: a biztosított által fizetendő egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke 8,5 százalék. Az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékon belül a természetbeni egészségbiztosítási járulék 4 százalék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék 3 százalék, a munkaerő-piaci járulék 1,5 százalék. *1997. évi LXXX. törvény*

egészségügyi szolgáltatási járulék: az a belföldi személy, aki nem biztosított és egészségügyi szolgáltatásra a fenti a)-p) és s) pontja alapján sem jogosult, köteles a meghatározott egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni. Mértéke havi 7.050,- forint. *1997. évi LXXX. törvény*

egyedülálló: az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, házastársától külön él és nincs élettársa.

egyedülállónak kell tekinteni: a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a szülőt, gyámot is, aki saját maga vagy házastársa, élettársa

- közoktatási intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója és jövedelme nincs,
- vakok személyi járadékában, vagy fogyatékosági támogatásban részesül,
- rokkantsági nyugdíjas, baleseti rokkantsági nyugdíjas, illetve rehabilitációs járadékban részesül, és nyugdíja járadékának összege nem haladja meg a rokkantsági csoportonként megállapított legkisebb rokkantsági nyugdíj, illetve a legkisebb rehabilitációs járadék összegét és egyéb jövedelme nincs,
- nyugellátásban, átmeneti járadékban részesül és nyugdíjának, járadékának összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét és egyéb jövedelme nincs,
- időskorúak járadékában, az aktív korúak ellátásában rendszeres szociális járadékban, rokkantsági járadékban, hadigondozási járadékban részesül és egyéb jövedelme nincs,
- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nincs. *1998. évi LXXXIV. törvény*

egyedül élő: az a személy, aki egyszemélyes háztartásban lakik.

egyenes ági rokonság: egyenes ági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik. *2013. évi V. törvény*

egyéni vállalkozó:

- a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező természetes személy
- a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély, a gyógyszerész magán-tevékenység, falugondnoki tevékenység, tanyagondnoki tevékenység vagy szociális szolgáltató tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemély,
- az ügyvédekről szóló törvény hatálya alá tartozó ügyvéd, európai közösségi jogász (együtt: ügyvéd),
- az egyéni szabadalmi ügyvivő,
- a nem közjegyzői iroda tagjaként tevékenykedő közjegyző,
- a nem végrehajtói iroda tagjaként tevékenykedő önálló bírósági végrehajtó. *1997. évi LXXX. törvény*

előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj:

2012. január 1-jétől nincs új megállapítás

étkeztetés: Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- szenvedélybetegségeik, vagy
- hajléktalanságuk miatt *1993. évi III. törvény*

első házások kedvezménye: Az első házások kedvezményét az a házaspár érvényesítheti, amely esetében legalább az egyik házastárs első házasságát köti.

A házastársak által együttesen érvényesíthető kedvezmény jogosultági hónaponként 33.335,- forint. A házassági életközösség fennállása alatt a házasságkötést követő hónaptól legfeljebb 24 hónapig, de ezen időtartamon belül utoljára addig a hónapig, amelyet követően a magánszemély

magzatra vagy gyermekre (ide nem értve a nevelt gyermeket) tekintettel családi kedvezményre válik jogosulttá. *2005. évi CXVII. tv.*

Európai Gazdasági Térség állampolgára: az Európai Gazdasági Térségről szóló egyezményhez csatlakozott tagállam azon állampolgára, aki az ellátás igénylésének időpontjában a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt tartózkodik.

1998. évi LXXXIV. törvény

fiatalkorú: bűncselekmény elkövetése esetén fiatalkorú az, aki a tizennegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat még nem. *1978. évi IV. törvény (Btk.)*

fiatal felnőtt: az a nagykorú személy, aki a 24. életévét nem töltötte be

fizetés nélküli szabadság:

- A munkavállaló gyermeke harmadik életéve betöltéséig – a gyermek gondozása céljából – fizetés nélküli szabadságra jogosult, amelyet a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni.
- A munkavállalónak gyermeke személyes gondozása érdekében fizetés nélküli szabadság jár a gyermek tízedik életéve betöltéséig a gyermekgondozási segély folyósításának tartama alatt.
- A munkavállalónak hozzátartozója tartós – előreláthatólag harminc napot meghaladó – személyes ápolása céljából, az ápolás idejére, de legfeljebb két évre fizetés nélküli szabadság jár. A tartós ápolást és annak indokoltságát az ápolásra szoruló személy kezelőorvosa igazolja. *2012. évi I. törvény*

foglalkoztatást helyettesítő támogatás: az ellátásra jogosult az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították – kivéve, ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultság feltételeivel rendelkezik.

fogyatékos személy: az, aki érzékszerveit – így különösen látás, hallás, mozgásszervi, értelmi képességeit - jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi élethez való alkalmazkodáshoz. *1998. évi XXVI. törvény*

fogyatékosok gondozóháza: szakosított ellátási forma azon fogyatékos személyek elhelyezésére, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá. *1993. évi III. törvény*

fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos (látás, hallás, értelmi, mozgásszervi, halmozottan fogyatékos, autista, vagy akinek állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető) személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, jövedelemtől független, havi rendszerességgel járó pénzellátás.

A támogatás havi összege:

- 20.652,- Ft: ha az igénylő látási, hallási, értelmi, vagy mozgásszervi fogyatékos, illetve autista, illetve kromoszóma rendellenessége van,
- 25.418,- Ft: ha az igénylő halmozottan fogyatékos személy, vagy ha az igénylő látási, értelmi, vagy mozgásszervi fogyatékos, kromoszóma-rendellenességgel él, vagy autista, feltéve, hogy az önkiszolgáló képessége vizsgálatát kéri és annak hiányát állapítják meg. *1998. évi XXVI. törvény*

fogyatékos személyek otthona: szakosított ellátási forma. Az intézménybe az a súlyos és középsúlyos értelmi vagy halmozottan fogyatékos személy vehető fel, aki nem, vagy csak részben oktatható, képezhető, foglalkoztatható, és gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség. A fogyatékos személyek otthonában indokolt esetben az enyhe értelmi fogyatékos személy is elhelyezhető. Az itt élők részére biztosítják a fogyatékoságuknak megfelelő képességfejlesztő, terápiás vagy munkajellegű foglalkoztatás lehetőségét is. *1993. évi III. törvény*

fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye: azoknak a nem tanköteles enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek az elhelyezését szolgáló intézmény, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményei keretek között valósítható meg. Az intézmény előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást. *1993. évi III. törvény*

gondnokság alá helyezés: a gondnokság alá helyezést a nagykorú személy házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt - általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok vonatkozásában - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent. A bíróság különböző ügycsoportok tekintetében korlátozhatja a gondnokság alá helyezett személy teljes cselekvőképességét:

A cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt - tartósan teljes mértékben hiányzik.

A cselekvőképességet érintő gondnokságot a bíróság megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

1959. évi IV. törvény

gyám: ha a gyámhivatal a gyermeket gyermekvédelmi gondoskodásba vette, részére gyámot kell rendelni.

Gyám lehet a nevelőszülő, a gyermekotthon vezetője, vagy hivatásos gyám. Ugyancsak gyámot kell rendelni, ha a gyámhivatal a gyermeket ideiglenesen elhelyezi harmadik személynél és pert indít a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt.

Gyám lehet az a személy is, aki a gyermeket a szülő kérelmére és hozzájárulásával családba fogadja, hiszen őt a gyámhivatal a gyermek gyámjául rendeli.

gyámság: olyan jogviszony, amely a szülői felügyelet alatt nem álló kiskorú és a gyám között vagy gyámhatósági intézkedés, vagy a törvény rendelkezése alapján jön létre. Célja: a kiskorú képviselétének, gondviselésének és vagyona kezelésének biztosítása.

gyámügyi igazgatás szervezete: a települési önkormányzat jegyzője, a városi, illetve fővárosi, megyei kormányhivatal, a gyermekvédelmi ellátórendszert ellenőrző Emberi Erőforrások Minisztériuma. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermek: az a kiskorú, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött
1959. évi IV. törvény, 1997. évi XXXI. törvény

gyermekápolási táppénz: táppénz a keresőképtelenség tartamára,

- egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, illetőleg otthoni ápolása és – a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén – a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén a gyermek egyéves koráig;
- egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és – a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén – a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként nyolcvannégy naptári napon át;
- háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és – a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén – a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként negyvenkettő, egyedülállónak nyolcvannégy naptári napon át;
- hatévesnél idősebb, de tizenkét évesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és – a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén – a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként tizennégy, egyedülállónak huszonnyolc naptári napon át. Méltányosságból adható táppénz a szülő részére, ha 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg ellátást nyújtó intézményben. *1997. évi LXXXIII. törvény*

gyermeki jogok: a Magyar Köztársaság Alkotmányában, az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a Gyermek Jogairól szóló, New-Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezményben, és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége.

gyermek után járó pótszabadság: A munkavállalónak a tizenhat évesnél fiatalabb egy gyermeke után kettő, két gyermeke után négy, kettőnél több gyermeke után összesen hét munkanap pótszabadság jár. A pótszabadság fogyatékos gyermekenként két munkanappal nő, ha a munkavállaló gyermeke fogyatékos.

A pótszabadságra való jogosultság szempontjából a gyermeket először a születésének évében, utoljára pedig abban az évben kell figyelembe venni, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.

1992. évi XXII. törvény, 2012. évi LXXXVI. törvény

gyermekek átmeneti gondozása: a gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő, vagy más törvényes képviselő (szülő) kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel teljes körű ellátással biztosítják, ha szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, mely elhelyezés egy ízben – ha a gondozási időtartam elteltével a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekek átmeneti otthona: a gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekek napközbeni ellátása: a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon

gyermek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermekgondozási díj (GYED): a biztosított szülőt megillető ellátás, mely a csecsemőgondozási díjra jogosító időtartam (168 nap) leteltét követő naptól legfeljebb a gyermek második életévének betöltéséig jár. A gyermekgondozási díj a naptári napi átlagkereset 70 százaléka, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70 százaléka.

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermekgondozási díjra (GYED-re) jogosult:

- Gyermekgondozási díjra jogosult
- a biztosított szülő, ha a gyermekgondozási díj igénylését
  - a gyermeket szülő anyja esetén a szülést - megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt,
- az anyja, valamint
- az a nő, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette,
- a családbafogadó gyám, aki a csecsemőt jogerős döntés alapján gondozza,
- a csecsemőt gondozó vér szerinti apa ha a szülő nő az egészségügyi szolgáltató által igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák,
- a csecsemőt gondozó vér szerinti apa,

- az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket vele együtt örökbe fogadni szándékozó nő az egészségügyi szolgáltató által igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák,
  - az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket örökbe fogadni szándékozó nő meghal,
  - az a férfi, aki a csecsemőt egyedül vette örökbefogadási szándékkal nevelésbe,
- aki részére csecsemőgondozási díj került megállapításra és a biztosítási jogviszonya a csecsemőgondozási díjra való jogosultságának időtartama alatt megszűnt, feltéve hogy a csecsemőgondozási díjra való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett és a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt.

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermekgondozást segítő ellátás (2015. 12. 31-ig GYES):

családtámogatási ellátási forma, havi rendszerességgel járó juttatás.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult: a szülő, a nevelőszülő, a gyám a 16. életévét betöltött kiskorú szülő, ha a saját háztartásban nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban, a saját háztartásában nevelt

- gyermek 3 életvének betöltéséig,
- ikergyermekek esetén a gyermekek tankötelessé válása évének végéig (legfeljebb 10 éves koráig),
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életvének betöltéséig.
- a nagyszülő a szülő jogán akkor, ha a gyermek
  - 1. életévét betöltötte
  - gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint
  - a szülők a GYES-ről lemondanak és egyetértenek abban, hogy az ellátást a nagyszülő vegye igénybe, feltéve, hogy ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek és a szülő esetében is fennállnak a jogosultsági feltételek.

A gyermek örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezésének időpontjától számított hat hónap időtartamig gyermekgondozási segélyre jogosult az örökbefogadó szülő - a házastársi és rokon örökbefogadás kivételével -, amennyiben a gyermek az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezéskor a harmadik életévét már betöltötte, illetőleg ikergyermekek esetén tan kötelessé vált, azonban a 10. életévét még nem töltötte be.

Amennyiben a gyermek a gyermekgondozási segélyre jogosító életkort (3. életév, ikergyermekek esetén a tankötelessé válás éve, tartósan beteg gyermek esetén 10. életév) az örökbefogadás előtti gondozásba történő kihelyezést követő hat hónapon belül tölti be, akkor az örökbefogadó szülő gyermekgondozási segélyre való jogosultsága a gyermek gyermekgondozási segélyre jogosító életkorának betöltését követően a jogosultság kezdő időpontjától számított hat hónap elteltéig meghosszabbodik.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekjóléti alapellátások: gyermekjóléti szakszolgálat, gyermekek napközbeni ellátása, (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet, családi gyermekfelügyelet, óvoda, iskolai napközi, alternatív napközbeni ellátás gyermekek átmeneti gondozása, helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermeknevelési támogatás (GYET): családtámogatási ellátási forma

gyermeknevelési támogatásra (GYET) jogosult: a szülő, nevelőszülő vagy gyám, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévétől 8. életvének betöltéséig jár.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekjóléti szolgálat: a települési önkormányzat a törvényben meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás szervezését, irányítását és összehangolását. gyermekjóléti szolgálat működtetésével vagy családsegítő szolgálat

keretében, illetve megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja.

A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, vagy közös igazgatású intézmény önálló szakmai egységeként (családsegítő szolgálat, családvédelmi szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, óvodai vagy általános iskolai nevelést, oktatást, kollégiumi ellátást, nevelési tanácsadást végző szervezetben) illetve a jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja.

gyermekjóléti szolgáltatás: olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermekotthon: otthont nyújtó ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára, utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára és szükség esetén külső férőhelyeket működtet. A gyermekotthonban különleges ellátást kell biztosítani a tartósan beteg, illetve fogyatékos, a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára; valamint speciális ellátást kell biztosítani súlyos pszichés tüneteket mutató, a súlyos disszociális tüneteket mutató és a pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek számára.

A gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 40 – önálló lakóegységben elhelyezett – gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja. A lakásotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családi körülmények között. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermektartásdíj megelőlegezése: a gyámhivatal – a bíróság által jogerős határozatában megállapított gyermek-tartásdíjat megelőlegezi, ha a tartásdíj behajtása átmenetileg lehetetlen és a gyermeket gondozó személy nem képes a gyermek részére szükséges tartást nyújtani, feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem összege nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2015-ben 28.500,- Ft) háromszorosát. A kérelmet a lakóhely szerint illetékes városi gyámhivatalnál lehet benyújtani. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermekvédelem: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. *1997. évi XXXI. törvény*

gyermekvédelmi pénzbeli ellátások: pénzbeli támogatás, óvodáztatási támogatás, gyermek-tartásdíj megelőlegezése, otthonteremtési támogatás, pótlék (évi két alkalommal) *1997. évi XXXI. törvény*

gyermekvédelmi szakellátások: a gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosítják az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását. *1997. évi XXXI. törvény*

hadigondozottak ellátása: a hadigondozás állami feladat, amelynek során az ellátások és kedvezmények jövedelmi értékhatárra tekintet nélkül illetik meg a jogosultat.

Az ellátás nemei: egyösszegű térítés, hadirokkant járadék, ápolási pótlék, hadiözvegyi járadék, hadiárva járadék, hadigondozott családtag járadéka, temetési hozzájárulás, térítésmentes gyógyászati ellátás, gyógyászati segédeszköz-ellátás.

A hadigondozási ügyekben a hadigondozott lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzathoz kell fordulni.

A hadigondozás állami irányítása a Honvédelmi Minisztérium feladata. *1993. évi CX. törvény*

hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása: a hajléktalan személyek éjszakai pihenésére vagy időleges tartózkodására szolgáló intézmény. Az éjjeli menedékhelyen térítési díjat nem kell fizetni. *1993. évi III. törvény*

harmadik állam: az Európai Gazdasági Térség és a Magyar Köztársaság által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény hatálya alá nem tartozó állam. *1998. évi LXXXIV. törvény*

határozott időtartamú munkaviszony megszüntetése: a határozott időre szóló munkaviszony csak közös megegyezéssel vagy felmondással, illetőleg azonnali hatállyal szüntethető meg(pl.: próbaidő, munkaviszonyhoz méltatlanmagatartás) *2012. évi I. törvény*

hátrányos helyzetű gyermek:

hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül

legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. *1997. évi XXXI. törvény*

halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fent említett (hátrányos helyzet ismérvei) körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

1997. évi XXXI. törvény

házasság: egy férfi és egy nő családot létesítő, házastársi jogokat és kötelezettségeket keletkeztető, önkéntes elhatározáson alapuló olyan szövetsége, mely a törvényben foglalt rendelkezések betartásával jön létre.

2013. évi V. törvény

házi gyermekfelügyelet: a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem, vagy csak részben tudja megoldani. *1997. évi XXXI. törvény*

helyettes szülő: aki saját háztartásában biztosít átmeneti gondozást olyan szülő gyermeke számára, aki egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban átmenetileg nem tudja megoldani.

Helyettes szülő az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki a meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, és aki személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, továbbá vállalja, hogy a szülő által meghatározott ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli.

1997. évi XXXI. törvény

hozzátartozói nyugdíj: özvegyi nyugdíj, árvaellátás, szülői nyugdíj
1997. évi LXXXI. törvény

idősek gondozóháza: szakosított ellátási intézmény, melybe azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.
1993. évi III. törvény

idősek otthona: az idősek otthonában a napi 4 órát meghaladó, illetve egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.
Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, a fentiek szerinti gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.
Idősek otthonába a nyugdíjkorhatárt betöltött személlyel az ellátás igénylésekor legalább egy éve együtt élő házastársa, élettársa, testvére és fogyatékos közeli hozzátartozója a gondozási szükséglet hiányában is felvehető.

1993. évi III. törvény

időskorúak járadéka: a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Időskorúak járadékában részesítik azt

a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi

jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át, (22.800,- Ft)

b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át, (27.075,- Ft)

c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át. (37.050,- Ft)

Az időskorúak járadékának havi összege jövedelemmel nem rendelkező

- fenti a) pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,
- fenti b) pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,
- fenti c) pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;

1993. évi III. törvény

iskoláztatási támogatásra jogosult:

- a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő;
- a szülővel együtt élő házastárs;
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel közös lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja,
- a nevelőszülő;
- a gyám;
- az a személy, akihez a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,
- a saját háztartásában nevelt,
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett, továbbá

- a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy

a tanköteles gyermekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint a tankötelezettsége megszűnését követően közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek (személy) a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti; továbbá

- a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, tanköteles gyermekekre tekintettel a tankötelezettség teljes időtartamára

1998. évi LXXXIV. törvény

iskoláztatási támogatásra saját jogán jogosult saját jogán az a közoktatási intézményben a tankötelezettsége megszűnését követően tanulmányokat folytató személy,

- akinek mindkét szülője elhunyt,
- akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától különélő szülője elhunyt,
- aki kikerült az átmeneti vagy tartós nevelésből,
- akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg,
- aki a családi pótlékra jogosult személlyel nem él egy háztartásban, vagy
- ha az iskoláztatási támogatást - a gyámhivatalnak a szülői ház elhagyását engedélyező határozatában foglaltak szerint - a nagykorúságát megelőzően is a részére folyósították, annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a huszadik - a fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti.

Amennyiben a fenti körülmények közül valamelyik a nagykorúvá válást követően, de a tankötelezettség megszűnésének időpontját (20, illetőleg sajátos nevelési igényű tanuló esetén 23 év) megelőzően következik be, a

nagykorúvá válás időpontjától lehet az iskoláztatási támogatást saját jogon megállapítani.

1998. évi LXXXIV. törvény

járulék: a nyugdíjjárulék, a magán-nyugdíjpénztári tagdíj, az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék, a táppénz-hozzájárulás, az egészségügyi szolgáltatási járulék, valamint a kordedvezmény-biztosítási járulék. *1997. évi LXXX. törvény*

járulékalapot képező jövedelem

- a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény szerinti, az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításánál figyelembe vett jövedelem, ideértve az Szja törvényben szabályozott kis összegű kifizetésből származó jövedelmet is, továbbá az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás adóalapként megállapított értékének személyi jövedelemadóval növelt összege [ide nem értve az Szja. tv. 69. §-ának (10) bekezdése szerinti üzleti ajándék, reprezentáció címén adott terméket és nyújtott szolgáltatást], a munkavállalói érdekképviselet ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj, a tanulószerveződésben meghatározott díj, a hivatásos nevelőszülői díj,
- a fentiek szerinti jövedelem hiányában a munkaszerződésben meghatározott személyi alaplábér, illetőleg ha a munkát nem munkaviszony, hanem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében végzik, a szerződésben meghatározott díj.

1997. évi LXXX. törvény

jogképesség: a Magyarországon minden ember jogképes, tehát jogai és kötelességei lehetnek, amely az embert – ha élve születik – fogamzásának időpontjától megilleti.

jövedelem: a Szociális törvény alkalmazásában jövedelem: az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

- a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és
- azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

Elismert költségnek minősül

- a személyi jövedelemadóról szóló törvényben elismert költség, valamint
- a fizetett tartásdíj.

Ha a magánszemély az egyszerűsített vállalkozói adó vagy egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás alapjául szolgáló bevételt szerez, a bevétel csökkenthető a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint elismert költségnek minősülő igazolt kiadásokkal, ennek hiányában a bevétel 40%-ával.

Ha a mezőgazdasági őstermelő adóévi őstermelésből származó bevétele nem több a kistermelés értékhatáránál (illetve ha részére támogatást folyósítottak, annak a folyósított támogatással növelt összegénél), akkor a bevétel csökkenthető az igazolt költségekkel, továbbá a bevétel 40%-ának megfelelő összeggel, vagy a bevétel 85%-ának, illetőleg állattenyésztés esetén 94%-ának megfelelő összeggel.

Befizetési kötelezettségnek minősül a személyi jövedelemadó, az egyszerűsített vállalkozási adó, a magánszemélyt terhelő egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás, egészségbiztosítási hozzájárulás és járulék, egészségügyi szolgáltatási járulék, nyugdíjjárulék, nyugdíjbiztosítási járulék, magán-nyugdíjpénztári tagdíj és munkavállalói járulék.

Nem minősül jövedelemnek

- a temetési segély, az alkalmanként adott átmeneti segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságcsoökkentési támogatás,

- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a szerinti pénzbeli támogatás, a pótlék, a nevelőszülők számára fizetett nevelési díj és külön ellátmány,
- az anyasági támogatás,
- a tizenharmadik havi nyugdíj, a szépkorúak juttatása
- a személyes gondoskodásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása kivételével a súlyos mozgáskorlátozott személyek pénzbeli közlekedési kedvezményei, a vakok személyi járadéka és a fogyatékosági támogatás,
- a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás,
- annak az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásnak a havi ellenértéke, amely a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló külön jogszabály szerinti kötelező legkisebb munkabérének (minimálbér) 50%-át nem haladja meg,
- a házi segítségnyújtás keretében társadalmi gondozásért kapott tiszteletdíj,
- az energiafelhasználáshoz nyújtott támogatás;

1993. évi III. törvény

kereső tevékenység: a Szociális törvény alkalmazásában minden olyan munkavégzés, amelyért díjazás jár, továbbá kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is, aki vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve.

Az olyan munkavégzés, amelyért jogszabály alapján tiszteletdíj jár, akkor minősül kereső tevékenységnek, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát meghaladja.

A mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenység akkor minősül kereső tevékenységnek, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámításánál figyelembe kell venni.

1993. évi III. törvény

keresőképtelen:

- aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- aki várandósága, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és csecsemőgondozási díjra nem jogosult;
- az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;
- a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben;
- gyermeket a saját háztartásában neveli;
- aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy - a szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja és a gyógykezelése miatt részesül;
- akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható;
- a méltányosságból adható táppénz tekintetében a szülő, aki 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben. *1997. évi LXXXIII. törvény*

kezdő egyéni vállalkozó: az egyéni vállalkozó tevékenységet kezdőnek minősül a járulékfizetési kötelezettsége első napjával kezdődően az e napot magában foglaló naptári év utolsó napjáig. Nem minősül tevékenységet kezdőnek az az egyéni vállalkozó, aki a vállalkozói tevékenysége megszűnésének napját követően ismételten egyéni vállalkozóként tevékenykedik, feltéve, hogy vállalkozásának megszűnése és új vállalkozásának megkezdése között egy teljes naptári év nem telt el. *1997. évi LXXX. törvény*

kiegészítő tevékenységet folytató: az az egyéni, illetve társas vállalkozó, aki vállalkozói tevékenységet saját jogú nyugdíjasként folytat, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte. *1997. évi LXXX. törvény*

kiskorú: az a gyermek, aki a tizennyolcadik évét még nem töltötte be, kivéve, ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött. *1952. évi IV. törvény*

közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha és nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha és a nevelőszülő, a testvér. A szociális ellátásra való jogosultság szempontjából közeli hozzátartozó a házastárs, az élettárs, a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató; valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek, amennyiben ez az állapot a gyermek 25. életévének betöltését megelőzően is fennállt. A 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa." *1993. évi III. törvény*

közfeladat: az az állami vagy önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról jogszabály alapján az államnak vagy önkormányzatnak kell gondoskodnia. *1990. évi LXV. törvény*

közgyógyellátás: a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ez utóbbiak javításának költségeit is, valamint a járóbeteg szakellátás keretében a gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre. A közgyógyellátásra való jogosultság megállapítható alanyi jogon, normatív és méltányossági alapon.

A gyógyszerkeret havi összege 2015-ben maximum 12.000,- Ft, az eseti keret összege évi 6.000,- Ft. *1993. évi III. törvény*

köztemetés: a haláleset helye szerinti illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodnia annak a vagyontalan személynek közköltségen történő eltemetetéséről, akinek nincs vagy nem lehetséges fel tartásra köteles és képes hozzátartozója. *1993. évi III. törvény*

külföldön született gyermekek hazai anyakönyvezése: a magyar állampolgár gyermeke a születésével a törvény erejénél fogva, automatikusan magyar állampolgár lesz, függetlenül a születési helytől. A külföldön született gyermekek azonban csak azt követően élhetnek állampolgársági jogaikkal és kötelezettségeikkel, hogy születésüket Magyarországon is anyakönyvezték. A kérelmet a szülők magyarországi lakóhelye szerint illetékes anyakönyvvezetőhöz (illetékes konzuli tisztviselőhöz) kell benyújtani. (A külföldön történt házasságkötés, halálozás hazai anyakönyvezését is a fenti módon kell kezdeményezni. *1982. évi 17. törvényerejű rendelet*

különleges gyermekotthon vagy gyermekotthoni csoport: az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek teljes körű ellátását biztosítja a tartósan beteg, illetve fogyatékos, valamint a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához, illetve korához igazodó különleges ellátást kell biztosítani.

1997. évi XXXI. törvény

lakásfenntartási támogatás:

2015. március 1-jétől új ellátás megállapítására nincs lehetőség.

megállapodás társadalombiztosítási ellátásra: az a belföldi nagykorú személy, aki nem saját jogú nyugdíjas, és

- aki a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban nem áll, illetőleg akire a biztosítás nem terjed ki,
- akinek biztosítása szünetel,

nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából - magánnyugdíjpénztár tagja esetében a kötelező tagdíj mértékével csökkentett - 33,5 százalék nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetésének vállalása mellett megállapodást köthet. A megállapodás megszűnik a tagdíjfizetésre kötött megállapodás megszűnésével.

megváltozott munkaképességű: az a személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű.

2011. évi CXCI. törvény

mentálhigiéne: a lelki egészséggel, illetve betegséggel foglalkozik; azt vizsgálja meg, hogy a személy tud-e megfelelően funkcionálni. Ennek megítélése kétoldalú, egyrészt a környezet a társadalomban kialakult mérce szerint ítéli meg az egyént, másrészt a személy maga határozza meg saját jó vagy rossz lelki állapotát.

A személy számára fontos ilyen helyzetben tudni, hogy milyen segítséget vehet igénybe. A segítségnyújtás első szintje a család, illetve a közösség, amelyhez tartozik. Ez nagyon sok esetben sok segítséget jelent, és elegendő is lehet a megoldáshoz. A második szint általában a különböző szakellátások, így a szociális munkás, a pszichiáter, az iskolapszichológus, stb. segítségnyújtása.

mentálhigiénés szolgáltatás: magatartási, életviteli zavarok esetén célszerű a közvetlen környezetben rendelkezésre álló szolgáltatáshoz fordulni, így az iskolapszichológus, a háziorvos, az üzemi orvos, a szakorvosi ellátás, az

alkoholista- és drogmentő szolgálatok, a különböző társadalmi szolgálatok (pl. lelki segély telefonvonal), egyházi és civil szervezetek segítségét igénybe venni.

mezőgazdasági őstermelő: az a 16. életévét betöltött, nem egyéni vállalkozó magánszemély, aki a saját gazdaságában mezőgazdasági termékek előállítására irányuló tevékenységet folytat, és ennek igazolására őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, ideértve a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által vezetett ügyfél-nyilvántartási rendszerben nyilvántartott mezőgazdasági termelő magán-személyt, valamint a termőföldről szóló törvény szerint családi gazdálkodónak minősülő magánszemélyt és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagját is.

minimálbér: a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes, a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alaphár kötelező legkisebb havi összege (2016-ban 111.000,- Ft).

munkaerő-kölcsönzés: az olyan tevékenység, amelynek keretében a kölcsönbeadó a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót ellenérték fejében munkavégzésre a kölcsönvevőnek átengedi. *2012. évi I. törvény*

munkaidő: a teljes napi munkaidő napi nyolc óra. (általános teljes napi munkaidő.) Abban az esetben, ha a napi munkaidő a hat órát meghaladja, akkor a munkáltatónak legalább húsz perc munkaközi szünetet kell biztosítania.

munkaszüneti napok: január 1., március 15., Húsvét hétfő, május 1., Pünkösd hétfő, augusztus 20., október 23., november 1., december 25-26. *2012. évi I. törvény*

munkaviszony: a magyar jog hatálya alá tartozó munkaviszony, közszolgálati, kormánytisztviselői jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, bírósági és igazságügyi, valamint ügyészségi szolgálati viszony. A biztosított

bedolgozói - és az 1994. június 1-jét megelőzően létesített - ezzel egy tekintet alá eső bedolgozói jogviszony, a hivatásos nevelő szülői jogviszony, a szövetkezeti tag munkaviszony jellegű munkavégzésre irányuló jogviszonya, - ide nem értve az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanuló, hallgató tagját - fegyveres és rendvédelmi szervek hivatásos és szerződéses állományú tagjának szolgálati viszonya.

1991. évi IV. törvény

munkavállaló: az, aki a fentiekben meghatározott munkaviszonyban áll. *1991. évi IV. törvény*

munkaadó: az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, illetve magánszemély és annak jogi személyiséggel nem rendelkező társasága, aki munkavállalót foglalkoztat, vagy foglalkoztatni kíván. *1991. évi IV. törvény*

munkaszerződés: a munkaviszony munkaszerződés megkötésével jön létre. *2012. évi I. törvény*

munkaszerződés kötelező tartalmi elemei: munkakör, munkavállaló alaphére, munkáltató és munkavállaló azonosítására szolgáló adatok *2012. évi I. törvény*

munkaszerződés módosítása: a munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződést csak közös megegyezéssel módosíthatja. *2012. évi I. törvény*

nem biztosítottak egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsága:

a járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át (34.200,- Ft)
  - aki egyedül él és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (42.750,- Ft)
- nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

1993. évi III. törvény

nevelési ellátásra jogosult: nevelési ellátásra jogosult

- a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő;
- a szülővel együtt élő házastárs;
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van;
- a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel közös lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja,
- a nevelőszülő;
- a gyám;
- az a személy, akihez a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,
- a saját háztartásában nevelt,
- a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett, még nem tanköteles gyermekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

1998. évi LXXXIV. törvény

nevelőszülő: aki speciális foglalkoztatási jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhivatal jogerős határozatával nála elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

Tevékenységeért díjazás illeti meg, amely nem lehet kevesebb a minimálbér 150%-ánál, a gyermek ellátására pedig nevelési díjat és nevelőszülői ellátmányt kap.

A hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legalább 3, legfeljebb 8 gyermeket nevelhet.

A *speciális hivatásos nevelőszülő* - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb 5 gyermeket nevelhet.

1997. évi XXXI. törvény

NRSZH: Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal
(feladatainak részletes ismertetése a „Függelékben”)

nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkereset: a biztosított nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettségének külön törvényben meghatározott alapját képező keresetnek, jövedelemnek a törvény rendelkezései szerint számított átlaga.

1997. évi LXXXI. törvény

nyugdíj előtti álláskeresői segély: az álláskereső kérelmére álláskeresői segélyt állapítanak meg, Az álláskereső kérelmére álláskeresői segélyt állapítanak meg, ha

- a megváltozott munkaképességű személyek ellátására nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. és
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és 45 napon át álláskeresői járadékban részesült, és az álláskeresői járadék folyósítása időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését követően három éven belül betöltötte a fent meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és,
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül. *1991. évi IV. törvény*

nyugdíjjárulék: a biztosított, a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni és társas vállalkozó által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke 10 százalék. *1997. évi LXXX. törvény*

nyugellátás: saját jogú nyugellátás és a hozzátartozói nyugellátás: olyan keresettől, jövedelemtől függő rendszeres pénzellátás, amely meghatározott szolgálati idő megszerzése esetén a biztosítottnak (volt biztosítottnak), illetve hozzátartozójának jár. *1997. évi LXXXI. törvény*

NYUFIG: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

OEP: Országos Egészségbiztosítási Pénztár

ONYF: Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság

otthonteremtési támogatás: az otthonteremtési támogatás az átmeneti vagy a tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatását elősegítse és támogassa. Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek legalább 2 éves időtartamú megszakítás nélküli nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg és készpénz vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50-szeresét. *1997. évi XXXI. törvény*

otthoni szakápolás: a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, szakképzett ápoló által végzett munka. Szükség esetén speciális tevékenységek, például EKG, oscillometria, oxigénterápia, légzésterápia, szívó - TENS készülék - gyógylámpák alkalmazása, tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.

1997. évi LXXXIII. törvény, 1997. évi CLIV. törvény

otthont nyújtó ellátás: otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára a törvényben megfogalmazottak szerinti teljes körű ellátást; a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését; a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

1997. évi XXXI. törvény

óvodáztatási támogatás:

2015. szeptember 1-jétől az ellátás megállapítására nincs lehetőség

öregségi nyugdíj:

2010. január 1-jétől társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatára annak, aki

- 1952. január 1-je előtt született, a betöltött 62. életév,
- 1952-ben született, a 62. életév betöltését követő 183. nap,
- 1953-ban született, a betöltött 63. életév,
- 1954-ben született, a 63. életév betöltését követő 183. nap,
- 1955-ben született, a betöltött 64. életév,
- 1956-ban született, a 64. életév betöltését követő 183. nap,
- 1957-ben vagy azt követően született, a betöltött 65. életév.

Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki

- a születési évének megfelelő, fentiek szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

Öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki

- legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkezik, és
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll, sem itthon, sem EGT – államban, illetve szociális biztonsági egyezmény hatálya alá tartozó személyek esetében a szerződő államban.

Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki legalább tizenöt év szolgálati időt szerzett, és a hatvankettedik életévét betöltötte.

2010. január 1-jétől öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki

- az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább tizenöt év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi résznyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll. *1997. évi LXXXI. törvény*

örökbefogadás: az örökbefogadó, valamint annak rokonai és az örökbefogadott között családi kapcsolatot eredményező jogi aktus.

Az olyan kiskorúak családi nevelését segíti elő, akiknek a szülei nem élnek, vagy akiket szülei nem képesek

megfelelően gondozni.

2013. évi V. törvény

özvegyi nyugdíj: özvegyi nyugdíjat a házastárs, az elvált házastárs és az élettárs (házastárs) kaphat.

Özvegyi nyugdíjra az jogosult, akinek házastársa öregségi nyugdíjasként halt meg, vagy akinek házastársa

- a 22 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül, vagy összesen legalább 2 év,
- a 22 éves életkor betöltését követően, de a 25 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 4 év,
- a 25 éves életkor betöltését követően, de a 30 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 6 év,
- a 30 éves életkor betöltését követően, de a 35 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 8 év,
- a 35 éves életkor betöltését követően, de a 45 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 10 év,
- a 45 éves életkor betöltését követően hunyt el, és legalább 15 év

szolgálati időt szerzett.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj a házastárs halálától legalább egy évig, továbbá az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult, másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig jár. Fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén az ideiglenes özvegyi nyugdíj azonos feltétellel a gyermek harmadik születésnapjáig folyósítható.

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően özvegyi nyugdíjra az jogosult, aki házastársa halálakor

- a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy
- megváltozott munkaképességű, vagy

- házastársa jogán árvaellátásra jogosult fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg, vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodik.

1997. évi LXXXI. törvény

őstermelői igazolvány: az őstermelői tevékenységből származó bevételek nyilvántartására alkalmas, hitelesített, kormányrendelet által előírt eljárási rendben kiadott, illetve érvényesített igazolvány.

parkolási igazolvány: a mozgásában korlátozott személyek részére a KRESZ-ben foglalt közlekedési kedvezményekre jogosít.

Az igazolványra jogosult:

- a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet értelmében közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- látási, értelmi, mozgásszervi fogyatékos, illetve autista (súlyosan fogyatékos)
- 2001. július 1-jét megelőzően vaknak, vagy
- a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló rendelet szerint vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak, vagy autistának minősül és a minősítést szakvéleménnyel igazolja.

pályakezdő álláskereső: a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.

pihenőnap: hetenként két pihenőnap illeti meg a munkavállalót.

2012. évi I. törvény

pótlék: a jegyző annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

- tárgyév augusztus 1-jén fennáll, augusztus hónapban 8.400,- Ft, továbbá, ha a jogosultság
- tárgyév november 1-jén fennáll, november hónapban 8.400,- Ft

pótléket állapít meg gyermekeként. *1997. évi XXXI. törvény*

pótszabadság:

- a fiatal munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár, utoljára abban az évben, amelyben a fiatal munkavállaló a tizennyolcadik életévét betölti.
- a vak munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár.
- a föld alatt állandó jelleggel dolgozó, illetve az ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen naponta legalább három órát eltöltő munkavállalót, évenként öt munkanap pótszabadság illeti meg.

1992. évi XXII. törvény- 2012. évi LXXXVI. törvény

próbaidő: a munkaszerződésben, a munkaviszony létesítésekor próbaidő is kiköthető. A próbaidő tartama legfeljebb három hónap. Kollektív szerződés, illetve a felek ennél rövidebb, de legfeljebb három hónapig terjedő próbaidőt is megállapíthatnak. A próbaidő meghosszabbítása tilos, ettől érvényesen eltérni nem lehet. A próbaidő alatt a munkaviszonyt bármelyik fél azonnali hatállyal megszüntetheti.

2012. évi I. törvény

pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye:

a rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szoruló 18. életévét betöltött pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek ellátására szakosodott intézmény. Az intézményében a gondozottak részére képzési, munkajellegű vagy terápiás foglalkoztatást szerveznek, és elő készítik a családi, továbbá lakóhelyi környezetükbe történő visszatérésüket.

1993. évi III. törvény

rehabilitáció: orvosi, szociális, képzési, foglalkoztatási és egyéb tevékenységek komplex rendszere, amelynek célja a megváltozott munkaképességű személy munkaerő-piaci integrációja, megfelelő munkahelyen történő foglalkoztatásra való felkészítése, továbbá a munkaképességének megfelelő munkahelyen történő elhelyezés biztosítása.

2011. CXCI. törvény

rehabilitációs járadék: 2012. január 1-jétől nincs új megállapítás (Korábban 2007. évi LXXXIV. Törvény a megállapított ellátásokat azok meghatározott időtartamáig még ezen a néven folyósítják)

rehabilitációs ellátás: a rehabilitálható megváltozott munkaképességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult.

A rehabilitációs ellátás keretében a megváltozott munkaképességű személy

- a rehabilitáció sikeres megvalósulása érdekében szükséges rehabilitációs szolgáltatásra, valamint
- pénzügyi ellátásra jogosult.

2011. CXCI. törvény

rehabilitációs kártya: rehabilitációs kártya igénylésére az a megváltozott munkaképességű személy jogosult, akinek a rehabilitációs hatóság által végzett komplex minősítése szerint foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy tartós foglalkozási rehabilitációt igényel.

rendes felmondás: a határozatlan idejű munkaviszonyt mind a munkavállaló, mind a munkáltató felmondással megszüntetheti, ettől érvényesen eltérni nem lehet. A

munkáltató köteles felmondását megindokolni. Az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás indokának valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítania. A felmondás indoka csak a munkavállaló képességeivel, a munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával, illetve a munkáltató működésével összefüggő ok lehet.

A munkáltató a rendes felmondását nem köteles indokolni, ha a munkavállaló nyugdíjasnak minősül.

A munkáltató nem szüntetheti meg felmondással a munkaviszonyt az alábbiakban meghatározott időtartam alatt:

A munkáltató felmondással nem szüntetheti meg a munkaviszonyt-

- a várandósság,
- a szülési szabadság,
- a gyermek gondozása céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság (128. §, 130. §),
- a tényleges önkéntes tartalékos katonai szolgálat-teljesítés, valamint
- a nő jogszabály szerinti, az emberi reprodukciós eljárással összefüggő kezelésének, de legfeljebb ennek megkezdésétől számított hat hónap tartama alatt.

2012. évi I. törvény

rendkívüli munkaidő munka: (korábban túlmunka) a

- a munkaidő-beosztástól eltérő
- a munkaidőkereten felüli
- az elszámolási időszak alkalmazása esetén az ennek alapjául szolgáló heti munkaidőt meghaladó munkaidő, továbbá
- az ügyelet tartama.

2012. évi I. törvény

rendkívüli munkára nem kötelezhető:

- az édesanya terhessége megállapításától gyermeke egy éves koráig,
- gyermeket egyedül nevelő férfi - gyermeke egy éves koráig
- a munkavállaló, ha foglalkoztatására jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között kerül sor.

2012. évi I. törvény

rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- természetbeni támogatásnak (július, november hónapban)
- az ingyenes tankönyvnek az igénybevételére.

A jegyző annak a gyermeknek állapítja meg a jogosultságát

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át (39.900,- Ft) ha
- a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- a nagykorúvá vált gyermek esetén, ha megfelel az egyéb feltételeknek vagy
- a fentiekbe nem tartozó esetekben annak a gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át (37.050,- Ft)

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket *1997. évi XXXI. törvény*

rendszeres szociális járadék: 2012. január 1-jétől nincs új megállapítás

(Korábban 387/2007. (XII. 23.) Kormányrendelet alapján megállapított ellátásokat rehabilitációs ellátás néven folyósítják)

rendszeres szociális segély: 2015. március 1-jétől az elnevezése egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

1993. évi III. törvény

rokkantsági ellátás: A megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt.

Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is,

- akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg.

2011. évi CXCI. törvény

rokkantsági járadék: a járadékra jogosult a 18. életévét betöltött személy, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os (korábban 100%-os mértékű munkaképesség-csökkenés) vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg.

rokkantsági nyugdíj: 2012. január 1-jétől nincs új megállapítás.

1997. évi LXXXI. törvény alapján korábban megállapított ellátásokat rehabilitációs ellátás illetve rokkantsági ellátás formájában folyósítják.

saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a szülővel, nevelőszülővel, gyámmal életvitelszerűen együtt él, és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki. A szülői felügyeletet gyakorló szülők általában saját háztartásukban kötelesek gondoskodni kiskorú gyermekük gondozásáról, tartásáról, lakhatásáról.

1952. évi IV. törvény

saját jogú nyugellátás: öregségi nyugdíj. *1997. évi LXXXI. törvény*

speciális gyermekotthon vagy a gyermekotthon speciális csoportja: az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekekkel küzdő 12.életévét – kivételesen indokolt esetben 10.életévét – betöltött gyermekek elhelyezését szolgáló intézmény. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához igazodó speciális ellátást kell biztosítani.

1997. évi XXXI. törvény

súlyosan mozgáskorlátozott személy:

- az a személy, aki mozgásszervi fogyatékosnak minősül, vagy halmozottan fogyatékosnak minősül és halmozott fogyatékosai közül legalább az egyik mozgásszervi fogyatékoság,
- az a személy, aki a 18. életévét nem töltötte be és a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet 1. számú mellékletének L) pontjában meghatározott mozgásszervi fogyatékoságban szenved, vagy P) pontjában meghatározott többszörös és összetett betegségben szenved és többszörös és összetett betegségei közül legalább az egyik mozgásszervi fogyatékoságot okoz,
- a közlekedőképességében súlyosan akadályozott személy, amennyiben ez az állapota várhatóan legalább három éven keresztül fennáll.

102/2011.(VI.29.) Kormányrendelet

súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei:

- személygépkocsi-szerzési támogatás
- személygépkocsi-átalakítási támogatás

102/2011.(VI.29.) Kormányrendelet

szakmai munkaképesség: a jelenlegi vagy az egészségkárosodást megelőző munkakörben, illetve a képzettségnek megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra való alkalmasság.

2007. évi LXXXIV. törvény

szociális védelem alá eső kockázatok:

- betegség/egészséggondozás
  - megváltozott munkaképesség (*régebben rokkantság*)
  - öregség
  - hátrahagyottak (özvegyek, árvák)
  - család/gyermek
  - munkanélküliség
  - lakás/lakhatás
  - egyéb társadalmi kirekesztettség (hajléktalanok)
- (Szociális védelem integrált európai statisztikai rendszere)

szociálpolitika funkciója: az egyéni családi kockázatokat megossza az egész társadalommal, ezáltal a létbiztonságot növelje, a társadalmi egyenlőtlenségeket pedig csökkentse. Szociálpolitikai beavatkozásokra akkor van szükség, ha a személy bizonyosan kívül marad az anyagi javak forgalmi körén,(pl: munkanélküliek, menekültek) vagy azon belül van, de életvezetése szempontjából elégtelen eszközökhöz jut. (pl: fogyatékosok, krónikus betegek, sok gyermekesek, közüzemi díj hátralékosok stb.)

szolgálati idő: az az időszak, mely alatt a biztosított nyugdíjjáruadék fizetésére kötelezett volt, illetve megállapodás alapján nyugdíjjáruadékot fizetett, vagy amit járulékfizetés nélkül szolgálati időként elismertek.

1997. évi LXXXI. törvény

szülés: a gyermeket - a fogantatástól eltelt időtartamtól függetlenül – élveszületettnek kell tekinteni, ha az anya testétől történt elválasztása után az életnek bármilyen jelét adta. Érett szülés: 36. hét, 2500 g, 45 cm; Koraszülés: 28-35. hét 1000-2499 g, 35-44 cm; Éretlen szülés: 24-27. hét, 500-999 g, 30-34 cm.

Halva születettnek kell a magzatot tekinteni, ha 24 hétnél hosszabb ideig volt az anya méhében, és az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adta. Ha a magzat kora nem állapítható meg, a halva születés meghatározásának alapja a magzat 500 grammot elérő testtömege vagy 30 cm-t elérő testhossza.

34/1999. (IX. 24.) BM-EüM-IM együttes rendelet

szülési szabadság: huszonnégy hét. Ezt úgy kell kiadni, hogy négy hét lehetőleg a szülés várható időpontja elé essen.

1992. évi XXII. törvény- 2012. évi LXXXVI. törvény

szülői felügyelet: a gyermek mindkét szülőjét egyenlő mértékben megillető jog és kötelezettség. Elemei: a gyermek gondozása, nevelése, vagyonának kezelése, törvényes képvisellete. A szülők különélése esetén a felügyeletet az a szülő gyakorolja, amelyiknél a gyermeket elhelyezték.

szülői nyugdíj: szülői nyugdíjra az a szülő jogosult, akinek a gyermeke az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése után vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg, ha

- a szülő a gyermekének halálakor rokkant, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
- a szülőt a gyermeke a halálát megelőző egy éven át túlnyomó részben eltartotta.

A fenti feltételek fennállása esetén szülői nyugdíjra jogosult az a nevelőszülő is, aki a nevelt gyermeket tíz éven át eltartotta.

1997. évi LXXXI. törvény

tanulószerződés: a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény szerinti tanulószerződés.

tanúsítvány külföldön történő házasságkötéshez: az a Magyarországon élő magyar állampolgár, aki külföldön kíván házasságot kötni, az ehhez szükséges tanúsítvány kiadását a lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél kérheti. Bejelentett, érvényes lakcím hiányában az érintett kérelmét az utolsó bejelentett lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél előterjeszheti.

tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos (a magasabb összegű családi pótlékra való jogosultság szempontjából):

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos az a 18 évesnél fiatalabb gyermek, aki az 5/2003. (II.19.) ESZCSM rendeletben meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul
- az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja

meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

1998. évi LXXXIV. törvény

táppénz: táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik és a Tbj.-ben meghatározott mértékű pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

1997. évi LXXXIII. törvény

táppénz összege: a táppénz összege a figyelembe vehető jövedelem naptári napi átlagának

- **hatvan százalék**a folyamatos, legalább kétévi biztosítási idő esetében,
- **ötven százalék**a
- két évnél rövidebb folyamatos biztosítási idő esetében,
- a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt, valamint
- a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartama alatt abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben,

azzal, hogy a táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér (2016-ban 111.000,- Ft) 200 százalékának harmincad részét .

1997. évi LXXXIII. törvény

társas vállalkozás:

- a közkereseti társaság,
- a betéti társaság,
- a korlátolt felelősségű társaság,
- a közös vállalat,
- az egyesülés, ideértve az európai gazdasági egyesülést is,
- az 1-5. pontban felsorolt társas vállalkozások az előtársaságként történő működés időszakában is,
- a szabadalmi ügyvivői társaság, szabadalmi ügyvivői iroda,
- a gépjárművezető-képző munkaközösség,
- az oktatói munkaközösség,
- az ügyvédi iroda, közjegyzői iroda,
- a végrehajtói iroda
- az egyéni cég

1997. évi LXXX. törvény

társas vállalkozó:

- a betéti társaság bel- és kültagja, a közkereseti társaság tagja, a korlátolt felelősségű társaság, a közhasznú társaság, a közös vállalat, az egyesülés, valamint az európai gazdasági egyesülés tagja, ha a társaság (ideértve ezen társaságok előtársaságként történő működésének időtartamát is) tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködik, és ez nem munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében történik (tagsági jogviszony),
- a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda tagja, ha a társaság tevékenységében személyesen közreműködik,
- az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a végrehajtói iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja. *1997. évi LXXX. törvény*

települési támogatás: 2015. március 1-jétől a képviselő-testület a Szociális törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt.

Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Továbbá a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére megállapított települési támogatás a társadalombiztosítási tárgyú jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi

összege eléri a 23.600,- Ft-ot. Ebben az esetben a támogatás folyósításának időtartama nyugdíjszerző szolgálati időnek minősül, s az ápoló jogosult az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére is.

1993. évi III. törvény

terhességi-gyermekágyi segély: 2015. január 1-jétől lásd csecsemőgondozási díj

1997. évi LXXXIII. törvény

természetbeni ellátás: A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

1997. évi XXXI. törvény

természetben nyújtott szociális ellátások: a képviselő-testület döntése alapján egyes pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható a lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési szolgáltatás, rendszeres szociális segély.

Természetbeni ellátás az élelmiszer, az általános iskolai tankönyv, a tüzelősegély, a közüzemi díjak, tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás.

1993. évi III. törvény

természetes személyazonosító adat: az érintett személy családi és utóneve, leánykori családi és utóneve, neme, születési helye és ideje, anyja leánykori családi és utóneve, állampolgársága, illetőleg bevándorolt vagy menekült jogállása, lakó- és tartózkodási helye.

területi gyermekvédelmi szakszolgálat: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében szakszolgáltatásként biztosítja a gondozási hely meghatározásával, az ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölésével, a nevelőszülői hálózattal, az örökbefogadás szakmai előkészítésével, a gondozott gyermek gondozásával, egyes nevelésbe vett gyermek gyámságával, gondnokságával, a Gyvt. 80. §-ának (3) bekezdése szerinti hivatásos gyámsággal, a szaktanácsadással, a nyilvántartással, a megyei bizottság működtetésével kapcsolatos feladatokat. *15/1998. (IV. 30.) NM rendelet*

törvényes képviselő: a koránál fogva cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképes kiskorú érdekei biztosításához szükséges cselekvéseket, jognyilatkozatokat egyedül nem, vagy csak korlátozott mértékben teheti meg. A szülők – a törvény szerinti – joga és kötelessége, hogy kiskorú gyermeküket annak személyi és vagyoni ügyeiben egyaránt képviseljék.

2013. évi V. törvény

utógondozás: az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. A gyermek utógondozását a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat, a fiatal felnőtt utógondozását a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózatot működtető vagy - az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek esetén - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat látja el.

1997. évi XXXI. törvény

utógondozói ellátás: a gyámhivatal elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és a következő okok miatt szükséges, hogy továbbra is a gyermekvédelem rendszerében maradjon:

- létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja,
- vagy a nappali oktatás munkarendje szerint,
- vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat,
- vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja,
- vagy sorkatonai szolgálati idejét tölti és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja.

Az utógondozói ellátását a fiatal felnőtt huszonegyedik évének betöltéséig kérheti, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb huszonötödik évének betöltésével. *1997. évi XXXI. törvény*

vagyon: a Szociális törvény alkalmazásában vagyon: Az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

- külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy
- együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dologon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó. *1993. évi III. törvény*

védőnői szolgálat: a települési önkormányzat által fenntartott szolgálat, melynek célja - az egészségügyi alapellátás részeként - a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a

betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él.

végkielégítés: a munkavállalót végkielégítés illeti meg, ha munkaviszonya a munkáltató felmondása vagy jogutód nélküli megszűnése következtében szűnik meg.

Nem jár végkielégítés a munkavállalónak, ha legkésőbb a munkaviszony megszűnésének időpontjában nyugdíjasnak minősül.

végkielégítés mértéke:

- legalább három év esetén: egyhavi;
  - legalább öt év esetén: kéthavi;
  - legalább tíz év esetén: háromhavi;
  - legalább tizenöt év esetén: négyhavi;
  - legalább húsz év esetén: öthavi;
  - legalább huszonöt év esetén: hathavi
- távolléti díj összege. *2012. évi I. törvény*

Törvények, rendeletek:

Törvények	
2013. évi V. törvény	a Polgári törvénykönyvről
1978. évi IV. törvény	A Büntető törvénykönyvről
1990. évi LXV. törvény	a helyi önkormányzatokról
1991. évi IV. törvény	a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
2012. évi I. törvény 2012. évi LXXXVI. törvény	a Munka Törvénykönyvéről (Mt. hatálybalépése és átmeneti szabályai)
1993. évi III. törvény	a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
1993. évi CX. törvény	a honvédelemről
1995. évi CXVII. törvény	a személyi jövedelemadóról
1997. évi XXXI. törvény	a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
1997. évi LXXX. törvény	a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről
1997. évi LXXXI. törvény	a társadalombiztosítási nyugellátásról
1997. évi LXXXIII. törvény	a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
1997. évi CLIV. törvény	az Egészségügyről
1998. évi XXVI. törvény	a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
1998. évi LXXXIV. törvény	a családok támogatásáról
2004. évi CXXIII. törvény	a Start kártyáról
2005. évi CLXXIV. törvény	a fiatalok életkezdesi támogatásáról
2011. évi CXCI. törvény	a megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról
2011. évi CCXI. törvény	a családok védelméről

Rendeletek	
33/1992. (XII. 23.) NM rendelet	a terhesgondozásról
102/2011. (VI. 29.) Kormányrendelet	a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről
149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet	a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
133/1997. (VII. 29.) Kormányrendelet	a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
223/1998. (XII. 30.) Kormányrendelet	a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról

Függelék

Az egyes ellátások 2016. évi összegei

anyasági támogatás: összege azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (28.500,- Ft) 225%-ával, ikergyermek esetén 300%-ával.

ápolási díj

1 alapösszeg	29.500,- Ft
2. emelt összegű	44.250,- Ft
3. kiemelt összegű ápolási díj esetén	53.100,- Ft

családi adókedvezmény:

A családi kedvezmény - az eltartottak lélekszámától függően - kedvezményezett eltartottanként és jogosultsági hónapoként

- a) egy eltartott esetén 66 670 forint,
- b) kettő eltartott esetén
  - ba) 2016-ban 83 330 forint,
  - bb) 2017-ben 100 000 forint,
  - bc) 2018-ban 116 670 forint,
  - bd) 2019-ben és az azt követő években 133 330 forint,
- c) három és minden további eltartott esetén 220 000 forint.

gyermekgondozást segítő ellátás: 28.500,- Ft

gyermeknevelési támogatás: 28.500,- Ft

fogyatékosági támogatás:

65%-os mértékű:	20.652,- Ft
80%-os mértékű:	25.418,- Ft

minimálbér: 111.000,- Ft
garantált bérminimum 129.000,- Ft

családi pótlék

- egy gyermekes család esetén	12.200,- Ft
- egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén	13.700,- Ft

- két gyermekes család esetén (gyermekenként)	13.300,- Ft
- két gyermeket nevelő egyedülálló esetén (gyermekenként)	14.800,- Ft
- három vagy többgyermekes család esetén (gyermekenként)	16.000,- Ft
- három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén (gyermekenként)	17.000,- Ft
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek esetén	23.300,- Ft
- tartósan beteget, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén,	25.900,- Ft
- a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos személy esetén	20.300,- Ft
- a gyermekotthonban, a javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, valamint szociális intézményben élő, nevelőszülőnél, hivatásos nevelőszülőnél elhelyezett gyermek esetén, valamint a saját jogon ellátásban részesülő nagykorú személy esetén	14.800,- Ft
öregségi nyugdíj legkisebb összege:	28.500,- Ft
rokkantsági járadék összege	34.475,- Ft